

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

PUDUNGWANA 2025

TATAISO YA HO TSHWAYA

MATSHWAO: 100

Tataiso ena ya ho tshwaya e na le maqephe a 16.

KAROLO YA A: MOQOQO

DITAELO HO BATSHWAI

TATAISO YA HO TSHWAYA DITEMA TSA BOIQAPELO

Moqoqo kapa ditema tsa kgokahano di ke ke tsa hloka sesupo leha e le sefe sa hore di badilwe tsa ba tsa abelwa matshwao ka tshwanelo. Sephetho sa matshwao a abetsweng ditema tsa boiqapelo e be se loketseng.

Ho se tshwane le kgutsufatsong moo ho nang le pehelo ya moedi o tlamang wa palo ya mantswe, moqoqo ke tema ya kgokahano ya boiqapelo. Ha moqoqo o phalla ho ya ka boiqapelo mme o hohela mmadi, e tla be e le leeme ha ho tsepamiswa maikutlo hodima bolelele feela ho na le hore ho shejwe dikahare.

Molao ke hore:

- Ho se eketswe dikotlo kaha ruburiki ka boyona e na le dikotlo.

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – (MATSHWAO A 50)**SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) – SLKT****ELA TLHOKO:**

- Sebedisa ruburiki ena ka dinako tsohle ha o lekanyetsa meqoqo (Pampiri ya 3, Karolo ya A).
- Matshwao a 0-50 a arotswe ho ya ka dikgato tse 5 tsa ditlhaloso.
- Lekgetheng la Dikahare, Puo le Setaele, tlhaloso e nngwe le e nngwe ya bokgoni e arotswe habedi ho hlahisa boemo bo hodimo le boemo bo tlase; boemo bo bong le bo bong bo na le tlhaloso ya bona.
- Lekgetha la sebopeho lona ha le a arolwa ka bokgoni bo nang le boemo bo hodimo le bo tlase.

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 50]

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE LE MORALO (Nehelano ya sehlooho) tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kelohloko ya baamohedi ba ditaba, maikemisetso le maemo	Boemo bo hodimo	28–30 -Nehelano e babatsehang ho feta tebello e tlwaelehileng -Mehopolo e bontshang bohlale, e phephetsang monahano, ebile e sutsitse -O hlophisitswe le ho hokelwa ka boqhetseke, ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo.	22–24 -Nehelano e ntle haholo -Mehopolo ke e loketseng ebile e kgahlisa ka botlalo le bopaki ba nehelano e butswitseng -O hlophisitswe le ho hokelwa hantle haholo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo.	16–18 -Nehelano e kgotsofatsang -Mehopolo e momahane le ho kgodisa ka tsela e amohelhang -O hlophisitswe le ho momahana ka tsela e amohelhang ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo.	10–12 -Nehelano e momahane mona le mane -Mehopolo ke e sa hlakang ebile e se ya boiqapelo -Ho na le bopaki bo fokolang ba tlhophiso le momahano ya mosebetsi	4–6 -Nehelano e tswile lekoteng hohang -Mehopolo ke e sa tsepamang, e dubakaneng -Ha e utlwahale mme mehopolo e a phetakakwa -Ha e a hlophiswa le hona ho hokeleha.
MATSHWAO A: 30	Boemo bo tlase	25–27 -Nehelano e tswileng matsoho leha e haellwa ke matshwao a boqhetseke ba moqoqo o babatsehang -Mehopolo e sutsitseng ebile e bontsha boiphilelo bo hodimo -O hlophisitswe le ho hokelwa ka bonono ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	19–21 -Nehelano e radilwe hantle -Mehopolo ke e loketseng, mme e thahasellisang -O hlophisitswe le ho hokelwa hantle ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	13–15 -Nehelano e a kgotsofatsa leha e sa hlaka mona le mane -Mehopolo e momahane le ho kgodisa ka tsela e mahareng -Karolo ya mosebetsi e itseng e hlophisitswe; -Ho na le boiteko bo itseng ba tlhophiso le momahano ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	7–9 -Nehelano bohloko e tswile lekoteng -Mehopolo e na le ho hloka kgokelo mme e dubakane -Bopaki ba tlhophiso le momahano bo a thekesela	0–3 -Ha ho boiteko bo entsweng ba ho arabela sehlooho -Mehopolo e tswile lekoteng ka hohle-hohle, ha e a nepahala -Mosebetsi ha o a tsepama sehloohong mme o dubakane

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele, tlotlontswe ke tse lokelang sepheo/tshusumetso le maemo Kgetho ya mantswe Tshebediso ya puo le tlwaelo, matshwao a ho bala le mopeleto MATSHWAO A: 15	Boemo bo hodimo	14–15 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e babatsehang -Tshebediso ya puo e bontsha boitshepo mme e tswile matsoho - Sehalo se kgahlisang ebile se le matla -O batla o hloka diphoso tsa melao ya puo le tsa mopeleto -O radilwe ka boqhetseke bo hlollang	11–12 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka botlalo -Tshebediso ya puo e matla mme ho sebedisitswe sehalo se loketseng boholo ba nako -Boholo ba mosebetsi ha o na diphoso tsa melao ya puo le mopeleto -O radilwe hantle haholo	8–9 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo -Tshebediso ya puo ke e lokileng bakeng sa ho fetisa moelelo -Puo ya bonono e sebedisitswe ho matlafatsa dikahare	5–6 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela sepheo, baamohedi ba ditaba hammoho le maemo -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela -Sehalo le kgetho ya mantswe ke tse sa lokelang -Tlotlontswe e haellang haholo	0–3 -Tshebediso ya puo ha e utlwisisehe -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela baamohedi ba ditaba, sepheo le maemo -Tlotlontswe e haellang ho feta tekanyo hoo nehelano e sa utlwisiseheng
	Boemo bo tlase	13 -Tshebediso ya puo ke e tswileng matsoho, e susumetsang sehalo se nepahetseng -O batla o hloka diphoso tsa melao ya puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni bo babatsehang	10 -Tshebediso ya puo ke e utlwalang, mme e loketseng ka kakaretso -Sehalo ke se matla, mme se loketseng -Ho na le diphoso tse mmalwa tsa melao ya puo le tsa mopeleto -O radilwe hantle	7 -Tshebediso ya puo e lekane leha ho na le ho se tsepame mona le mane -Ka kakaretso sehalo ke se loketseng leha puo ya bonono e haella	4 -Tshebediso ya puo ke e hlotsang -Ha ho phapano kapa ke e fokolang motswakong wa dipolelo -Tlotlontswe e haella ka tsela e ikgethang	
SEBOPEHO Makgetha a tema: popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana le bolelele bo hlokehang MATSHWAO A: 5		5 -Kgodiso ya sehlooho ke e babatsehang -Dintlha tse phethahetseng ka botlalo -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e babatsehang	4 -Kgodiso ya dintlha ke e utlwisisehang, mme e hodisang sehlooho -O momahane -Dipolelo le diratswana di a utlwisiseha ebile di tswakilwe	3 -Dintlha tse loketseng di a hodiswa -Dipolelo le diratswana di bopilwe hantle -Moqoqo o na le moelelo	2 -Dintlha tse itseng di a utlwahala -Dipolelo le diratswana di na le diphoso -Moqoqo o ntse o na le moelelo o itseng	0–1 -Dintlha tse hlokehang di a haella -Dipolelo le diratswana di fosahetse -Moqoqo ha o na moelelo
MATSHWAO		43–50	33–40	23–30	13–20	0–10

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo (60%)	30	DM =
Puo/Setaele/Tokiso ya diphoso (30%)	15	PST =
Sebopeho (10%)	05	Seb =
Matshwao ohle	50	

KAROLO YA A: MOQOQO**TATAISO YA SEBOPEHO SA DITEMA TSA MOQOQO**

Mefuta ya Ditema	Moqoqo wa Phetelo/ o hlalosing	Moqoqo wa Boimamelo/ditema tsa Dinnete	Ditema tsa Kgohelo/ngangisano/o sa nkeng lehlakore
Sebopeho sa ka ntle	<ul style="list-style-type: none"> • Sehlooho • Selelekela • Mmele • Phethelo 	<ul style="list-style-type: none"> • Sehlooho • Dihloohwana • Selelekela • Mmele • Phethelo 	<ul style="list-style-type: none"> • Sehlooho • Selelekela • Mmele • Phethelo
Sebopeho sa seratswana	<p><u>Mohato/Setepe</u> Moralo wa mantlha o hatellang hodima ditsela tse itseng tsa ho etsa dintho le tsa phetelo tse itshetlehileng hodima tlhahlamano ya diketsahalo ho latela nako.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polelo ya mohopolo wa sehlooho. • Dipolelo tsa tlatsetso ho bontsha tlhahlamano ya diketsahalo. 	<p><u>Ketane</u> Dipolelo tse hlahang di latelana di hokahantswe ke polelo e tlang pele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polelo ya mohopolo wa sehlooho. • Dipolelo tsa tlatsetso. 	<p><u>Mokolokotwane</u> Mathathama a dingangisano/dinnete tse phaelletsweng ho tshehetsa ntlha e itseng.</p> <p><u>Botsitso</u> Ho tshehetsa mahlakore ka bobedi ka dingangisano tse lekalekanang mabapi/kgahlanong le ntlhakgolo, e le ho fana ka teka-tekano lehlakoreng ka leng.</p> <p><u>Ngangisano:</u> <u>Selelekela</u> – ntlhakemo e hlake <u>Mmele:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Polelo ya mohopolo wa sehlooho • Dingangisano tse latelwang ke ditlhaloso

			Phethelo: <ul style="list-style-type: none"> • Dikgothaletso • Kgutsufatso/phethelo • Ntlhakemo e hlahelle <u>O sa nkeng lehlakore:</u> Selelekela – ntlhakemo e hlake <u>Mmele:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Polelo ya mohopolo wa sehlooho • Dipolelo tse tshehetsang. • Dintlha tse kgahlanong le sehlooho le mabaka. Phethelo: <ul style="list-style-type: none"> • Dikgothaletso • Kgutsufatso/phethelo • Ntlhakemo e hlahelle
Makgetha	<ul style="list-style-type: none"> • Di re qoqela ka pale e mabapi le motho/batho, sebaka le nako ya diketsahalo. • Di na le mopheti kapa mongodi wa pale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fana ka tsebo kapa tlhahisoleseding ya nnete. 	<ul style="list-style-type: none"> • Di ikemiseditse ho hohela/ho okaoketsa maikutlo kapa diketso tsa mmadi.
Makgetha a puo	<ul style="list-style-type: none"> • Puo ya semmuso kapa eo e seng ya semmuso • Lekgathe lefetile le sebediswa haholo. • Mahokedi a kang kamora, yaba, pele ho moo, pele, kahoo, jj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Puo ya semmuso • Lekgathe lefwale le a sebediswa. • Puo e sa bontsheng maikutlo a mongodi • (Jakone) puo e sebediswang lekaleng le ikgethileng la tsa mosebetsi. • Sehalo sa semmuso 	<ul style="list-style-type: none"> • Puo e tobang taba e a sebediswa. • Puo ya bonono, e kang ya mekgabisopuo. • E hlaha eka e tseba matswalo le ditabatabelo tsa rona kahoo di sebedisa monyetla oo ho okaoketsa maikutlo a babadi. • E hlahisa dikgopolotaba eka ke taba. • Dingangisano tse sekametseng lehlakoreng le le leng.

KAROLO YA A: MOQOQO

POTSO YA 1

- 1.1 Letsatsi le fetotseng tsohle bophelong ba ka.
Dikahare: Di hlakise kamoo letsatsi le itseng le ileng la tlisa phetoho bophelong ba hae kateng. [50]
- 1.2 Tlhompho e bula mamati a kwetsweng bophelong.
Dikahare: Di hlakise ditsela tseo tlhompho e ka fang motho menyetla ya katleho kateng. [50]
- 1.3 Ha nka fuwa monyetla, nka ...
Dikahare: Di hlakise kamoo monyetla oo mongodi a ka o fuwang o ka tlisang phetoho/o ka fetolang maemo kateng. [50]
- 1.4 Na dibuka di ntse di le bohlokwa nakong ee ya disebediswa tsa dijithale?
Dikahare: Di totobatse kamoo dibuka di sa ntseng di le bohlokwa kateng nakong ena ya tshebediso ya disebediswa tsa dijithale.

KAPA

- Di totobatse kamoo dibuka di seng di se bohlokwa kateng nakong ena ya tshebediso ya disebediswa tsa dijithale. [50]
- 1.5 Botle le bobbe ba ho kena sekolo ka marangrang/inthanete.
Dikahare: Ditaba tsa moqoqo di tshehetse mahlakore a mabedi, lehlakore la botle le la bobbe ba ho ithuta ka tshebediso ya marangrang. [50]
- 1.6–1.8 Ditshwantsho
Dikahare tse lebelletsweng:
 - Moqoqong ona mohlalobuwa o sheba setshwantsho mme a qoqe ka seo se se qholotsang maikutlong a hae.
 - Moqoqo wa hae o tshwanetse ho dumella mmadi ho itemohela sehlooho seo ho qoqwang ka sona ka tsela e hlakileng.
 - Moqoqo o ka ngolwa ho tswa lehlakoreng lefe kapa lefe. [50]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E TELELE – SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 30]

Makgetha a ho leknyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo; -Tlhophiso ya mehopolo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo.	15–18 -Nehelano e babatsehang haholo ho feta ditebello tse tlwaelehileng - Mehopolo e matla, e butswitseng -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta wa tema -Mosebetsi o tsepame -Mehopolo le dikahare di momahane -Nehelano e manollotswe ka boqhetseke mme dintlha tsohle di tshhetsa sehlooho -Sebopeho ke se nepahetseng ka botlalo	11–14 -Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta wa tema -Nehelano e tsepame - ha e kgere -Mehopolo le dikahare di momahane, mme di manollotswe hantle haholo ka dintlha tse tshhetsang sehlooho -Sebopeho ke se loketseng, se nang le diphoso tse mmalwa haholo	8–10 -Nehelano e lekaneng, e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta wa tema -Nehelano ha e a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng -Mehopolo le dikahare di na le momahano e lekaneng feela -Ke dintlha tse itseng feela tse tshhetsang sehlooho -Ka kakaretso, sebopeho se nepahetse leha se na le diphoso tse itseng	5–7 -Nehelano ya motheo e bontshang tsebo e itseng ya makgetha a mofuta wa tema -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera -Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng - Sehlooho se tshhetswa ke dintlha tse mmalwa -Melao ya sebopeho e sebedisitswe ka bohloka bo bohlo -Kgaello e itseng ya dintlha tsa bohlokwa	0–4 -Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta wa tema -Moelelo o nyotobetse ke ho kgera ho hoholo -Mehopolo le dikahare ha di na momahano -Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshhetsang sehlooho -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho
MATSHWAO A: 18					
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa -Melao ya puo e nepahetse ka botlalo ebile nehelano e bopehile hantle -E batla e se na diphoso	10–12 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa -Melao ya puo e nepahetse ka botlalo ebile nehelano e bopehile hantle -E batla e se na diphoso	8–9 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka botlalo -Ka kakaretso, melao ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle -Tlotlontswe e ntle haholo -Mosebetsi bohloka ha o na diphoso.	6–7 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa melao ya puo; -Tlotlontswe e lekaneng -Diphoso ha di nyotobetse moelelo.	4–5 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka botlalo -Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata -Tlotlontswe e haellang -Moelelo o nyotobetse	0–3 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo -Mosebetsi o tletse diphoso mme o dubakane -Tlotlontswe ha e a lokela sepheo -Moelelo o nyotobetse haholo
MATSHWAO A: 12					
MATSHWAO	25–30	19–23	14–17	9–12	0–7

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopeho (60%)	18	DMS =
Puo/Setaele/Tokiso ya diphoso (40%)	12	PST =
Matshwao ohle	30	

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE**POTSO YA 2****2.1 LENGOLO LA SEMMUSO (KOPO)**

Sebopeho:

- Diaterese di pedi. *Aterese ya mongodi* wa lengolo o e ngola ho tloha bohareng ba leqephe ho leba ka letsohong le letona, e nto latelwa ke *letsatsi*, *kgwedi le selemo*, feela jwalo ka lengolong la setlwaedi.
- Kamora aterese o tlola mola o ngole mohla.
- *Aterese ya ya ngollwang* (moamohedi) o e ngola ka letsohong le letshehadi.
- Aterese ya moamohedi o e qala ka maemo a tshebetso a eo o mo ngollang, ebe ho latela aterese ya hae ka botlalo.
- Tlasa aterese o ngola *tumediso* (monghadi, mofumahadi kapa mofumahatsana/ mohlomphehi).
- Tlasa tumedisso o tlola *mola*, ebe o ngola *sehlooho*, e leng ho akaretsa *dikahare tsa lengolo*, o sehe mola ebang o o ngotse ka ditlhaku tse nyenyane. Ha o ngotse sehlooho ka ditlhaku tse kgolo, ha o sehe mola.
- Kamora mola wa sehlooho, ngola *seratswana sa selelekela* seo e leng ntshetsopele ya ditaba.
- Ho feta mona, seratswana se seng le se seng ke se matlafatsang taba eo o buang ka yona. Tlola mola dipakeng tsa diratswana.
- Qetelo le yona ke ya puo ya semmuso, mme o ka e ngola e le '*Ka botshepehi*', '*Ka boikokobetso*', jj.
- O lokela ho *saena* o nto ngola mabitso ka botlalo.

Dikahare:

- Mohlahlobuwa a hlakise sepheo sa lengolo sehloohong sa lona.
- Ho totobale hore mosuwehlooho o koptjwa ho nehelana ka holo baithuting ba Kereiti ya 12 nakong eo ba itlhophisetsang ditlhahlobo tsa makgaolakgang ka yona.
- A nehelane ka dintlha tse tla nnetefalletsa mosuwehlooho hore ho fela ho le molemong wa bona ho sebedisa holo ya sekolo.

[30]

2.2 ATIKELE E YANG MAKASINENG

Sebopeho:

- E ngolwe ka bokgabane le bokgeleke; ho be le sehlooho se sekgutshwane, se be matla, se kgahle mahlo le ho tsosa tjantjello;
- Tema ya atikele e arolwa ka dikholomo ho etsa hore e balehe habobebe.
- Ditaba di hlahiswa ka sebopeho sa diratswana, tseo hangata di nang le selelekela, kgolo (mmele) le qetelo;
- Diratswana e be tse kgutshwane, ka puo e balehang habonolo;
- E tobe taba, e bua le mmadi ka ho otloloha, e ama maikutlo a mmadi;
- Hlahisa mabitso a batho, dibaka, dinako kapa tlhahisoleseding efe feela e amang atikele;
- Mongodi o lokela ho hlahiswa kamehla;
- Sehlooho, sehalo le setaele di itshetleha mofuteng wa atikele, bothong ba ya ngolang mmoho le boamohedi ba ditaba.

Dikahare:

- E totobatse lebitso la sethethefatsi seo ho buuwang ka sona.
- E hlalose tshebediso e mpe le ditlamorao tse bosula tsa sethethefatsi seo dibapading

[30]

2.3 TSA BOPHELO BA MOFU

Dikahare:

- Dikahare di hlahise mabitso a mofu.
- Tlhaho ya mofu e hlahiswe (sebaka, letsatsi le selemo sa tswalo).
- Tsa kgolo ya hae, thuto, mosebetsi le tsa lenyalo (ha di le teng).
- Tsa lefu la hae (letsatsi le tsela eo a hlokaletseng ka yona).
- Di hlahise maballo a mofu: bao a ba siyang.
- Theneketso ya seboko sa mofu e hlahiswe.
- Qetelo e be e dumellanang le mofuta ona wa tema.
Sehalo le puo e sebediswang di dumellane le mofuta ona wa tema.

[30]

2.4 IMEILI

Sebopeho:

- Mongodi le moamohedi ba lokela ho ba le diaterese tsa imeili.
- Aterese ya imeili ya mongodi e ngolwa ka hodimo sebakeng sa yona, mme o qala ka yona molaetseng oo wa imeili.
- Aterese ya imeili ya moamohedi e ba ka tlase ho ya mongodi, ka mantswe a mang e tla latela ya mongodi.
- Diaterese tsa batho ba bang ba ka romellwang molaetsa oo, di ba le sebaka sa tsona ka tlasa ya ya romellwang molaetsa. Sebaka seo se hlahiswa ka Cc, mme diaterese tsa imeili tsa batho bao di a hlahella.
- Ho ka boela ha ba le batho ba bang hape ba ka romellwang molaetsa oo empa diaterese tsa diimeili tsa bona di sa hlahelle moo molaetseng, mme sebaka seo se hlahiswa ka Bcc.
- Kamora sebaka sa diaterese ho ba le sebaka sa ho ngola sehlooho sa molaetsa. Sehlooho sa molaetsa wa imeili se lokela ho ngolwa hantle, se hlake, se utlwisisehe.
- Ka tlasa sehlooho ho latela sebaka sa ho ngola molaetsa.
- Ditumedisano di tla fapana ho ya ka mofuta wa molaetsa o ngolwang.
- Ditumedisano e be tse kgutshwane kaha ho bolokwa nako.

Dikahare:

- Dikahare tsa molaetsa wa imeili le tsona di tla fapana ho ya ka mofuta wa dikamano tsa mongodi le moamohedi/baamohedi le mofuta wa molaetsa, wa semmuso.
- Ditaba e be tse utlwahalang tse tobileng, o ntse o hopola palo ya mantswe ya ditaba tsa kgokahano tse telele. Ha ho a lebellwa hore o hokele eng kapa eng imeiling ya hao.
- Qetello e tla ba ya semmuso, mme e tla ngolwa e le 'Ka botshepehi', ' ka boikokobetso', jj

[30]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 30

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E KGUTSHWANE - SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 20]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo; -Tlhopiso ya mehopolo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo.	10–12 - Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang; - Mehopolo e matla, e butswitseng; - Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; - Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng; - Dintlha tsohle di tshhetsa sehlooho mme di hlalositse ka tsela e babatsehang; - Sebopeho ke se nepahetseng.	8–9 - Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; - Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hlalositse ka tsela e supang bokgoni mme di tshhetsa sehlooho; - Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa.	6–7 - Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi ha o a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgere ho itseng; - Mehopolo le dikahare di na le momahano e mahareng; - Ke dintlha tse itseng feela tse tshhetsang sehlooho; - Sebopeho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso.	4–5 - Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema; - Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgere; - Ha se ka dinako tsohle mehopolole dikahare di momahaneng. sehlooho se tshhetswa ke dintlha tse mmalwa; - Sebopeho se foofo feela, mme se na le bohloka bo bohlo; -Kgaello e matla ya tse itseng tsa bohlokwa.	0–3 - Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Moelelo o nyotobetswa ke ho kgere ho hoholo; - Mehopolo le dikahare ha di na momahano; - Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshhetsang sehlooho; - Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho.
MATSHWAO A: 12 PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantswe, matshwao a ho bala le mopeleto. MATSHWAO A: 8	7–8 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang; - Tshebediso ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle; - Mosebetsi ha o na diphoso.	5–6 - Sehalo, rejistara, setaele, le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e bontshang bokgoni bo bohlo; - Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; - Tshebediso ya tlotlontswe e ntle haholo; - Mosebetsi bohloka ha o na diphoso.	4 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e mahareng; - Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo; - Tshebediso ya tlotlontswe ke e lekaneng; - Diphoso ha se tse nyotobetsang moelelo.	3 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane; - Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata; - Tlotlontswe e haellang; - Moelelo o nyotobetse.	0–2 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; - Mosebetsi o tletse diphoso mme o dubakane; - Tlotlontswe ha e dumellane le sepheo; - Moelelo o nyotobetse haholo.
MATSHWAO	17–20	13–15	10–11	7–8	0–5

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopeho (60%)	12	DMS =
Puo/Setaele/Tokiso ya diphoso (40%)	8	PST =
Matshwao ohle	20	

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANANO TSE KGUTSHWANE**POTSO YA 3****3.1 PAPATSO**

Dikahare:

- Ho bapatswa kgwebo ya lebenkele la dijo tsa setso.
- Puo e lokela ho susumetsa mmadi/moreki.
- Mmapatsi o lokela ho kgodisa mmadi/moreki hore ke yena feela motseng ya ipabolang ka ho pheha dijo tse monate tsa setso.
- Sebaka sa kgwebo, dinako tsa tshebetso le ditefello di hlahiswe.
- Nomoro ya mohala moo ba ka letsetswang teng.

[20]**3.2 MOLAETSA WA SMS**

Sebopeho:

- Lebitso kapa nomoro ya moamohedi wa molaetsa, le hlaha hodimodimo molaetseng oo.
- Letsatsi leo molaetsa o rometsweng ka lona.
- Lebokosana la ho ngola molaetsa.

Dikahare:

- Puo ha se ya semmuso ho ya ka dikamano tsa mongodi le moamohedi.
- Lekgathe le laolwa ke maemo a ditaba, mme mona ho tla sebediswa lekgathe lelwale kapa lekgathe letlang.
- Molaetsa o lokela ho hlaka le ho ba mokgutshwane.
- Tshebediso ya ditlhaku, dinomoro, dikgutsufatso tsa mantswe di sebediswe feela ha molaetsa e se wa semmuso.

[20]**3.3 DITAELO**

Sebopeho:

- Ditaelo di lokela ho ngolwa di le ho sekaotaelo temekisong ya tumelo.
- Tatellano e nepahetseng e bohlokwa.
- A lotomanye dintlha tsohle tseo moithuti a tlamehang ho di etsa nakong ya boitokisetso ba hae ba ditlhahlobo.
- A hlakise ka ho phethahala hore mohato ka mong oo moithuti a lokelang ho o latela o bohlokwa hakae boitlhophisetsong ba ditlhahlobo tsa hae.
- A sebedise puo e hlakileng e bile e otlolohile le sehlo se tsamaellanang le mofuta ona wa tema.

Dikahare:

- Qala boitokisetso ba hao o sa na le nako pele ho ditlhahlobo.
- Iphe nako e lekaneng ya boitokisetso thutong ka nngwe.
- Iphe nako e lekaneng ya ho phomola/robala.
- Sebedisa dipampiri tsa ditlhahlobo tsa dilemo tse fetileng.
- Botsa baithutimoho le wena kapa titjhere ka tse ding tsa dipotso tse ka o thatafallang dipampiring tsa ditlhahlobo tsa dilemo tse fetileng.
- Ikemisetse ho ba karolo ya dihlopha ho mo thusa ho arolelana tsebo le ba bang.
- Ja dijo tse ahang/matlafatsang mmele, o nwe le metsi kgafetsa ho thibela mokgathala.

Dikarabo tse ding tsa bahlahlobuwa di ananelwe.

[20]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C:

20

MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA:

100